

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz minden közlemény Főpíacz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez hármentve küldendők.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Együtt a postahivatalok útján.

Előfizetési árak:

Helyben
és
Postán küldve:
Egy évre 10 lrt.
Félévre 5 lrt.
3 hóra 2 ft 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

Hirdetési díj:
Öt hasábos petit sorért 5 kr.
Nyilván megjelölt közlemény 3 hasábos 15 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szinte több ízbeni hirdetések máttól fogva, alku szerint a **legolcsóbb** árért.

Helyegdíj:
minden belvárosi katon 30 kr.

A sötétség a világoosság ellen.

A bibliában buvárkodó minden keresztyén ember ismeri Máté ama versét, melyre a római egyház theologusai hivatkoznak, azáltal emelvén évrre a pápának suprematiját. Péter e versben az „egyház szikla”-jának nevezeték s az van benne kimondva, hogy a pokol kapui az egyház ellenében hasztalan állanak ellent. Az egyház tehát, mely itt a földön a mennyet képviseli, erősebb a pokolnál. Ez állítás eléggé vigasztaló, és Máté e verse iránt a protestans keresztyének is nagy tisztelettel viseltetnek, habár annak a római egyház szerinti magyarázatát nem fogadták el s mindenkör tagadják, hogy a keresztyén egyház megalapítója, alapelveit csupán a hívők egyik és nem valamennyi osztályára terjesztette volna ki. Eddig még meglegedett az egyház azzal, hogy erősebb, mint a pokol.

Ő szentsége azonban immár többet igényel. Azt ohajtja, hogy erősebb legyen a zég n él. . . . Furcsán hangzik, de azért korántsem blasphemiat írunk.

Pius pápa pár nap előtt megnyitott zsinatában a püspökök előtt nyíltan bevallá azt. Mi csupán ismételtük nyilatkozatát. — Hogy a követnek több joga legyen, mint küldőjének, hogy a képviselő több legyen a felhatalmazónál, ezt gyenge emberi elmével lehetetlenség felfogni. — Lehet, hogy Rómának légkörében, más szempontból tekintik a dolgot. Egyébiránt ezt a pápa intézze el maga azéggel, mint amelynek képében ő, mint annak képviselője él e földön a r. kath. egyház fogalmai szerint. — Ha ő, kinek az egyház feje, többet igényel magának, mint a menny, melynek érdekeit képviseli, egyenlítse ki ezt IX. Pius saját lelkiismeretével és theologiajával. Az emberiség nagy tömege ezzel nem igen törődik, mert az ut melyen haladni kíván, nem Róma felé vezet.

De ama jámborok, kik a Róma és az ujjborkori polgárisultság közt a kiegyenlítés felől álmodoznak, s még mindig ama reménytel kecsgetetik magokat, hogy egykor a mai Rómának tanai s az ujjkori tudományosság egymással megegyeznek: rettenetes csalódásban élnek.

Olaj és viz heterogen elemek, melyek nem vegyülnek össze.

A pápa a zsinaton azt hirdeti, hogy ennek föladata „a gonosz emberi tudományokon javítani.”

Nesze neked óh sötétségben botorkáló xixik század!

Majd meglássuk, hogy oldja meg a római szék feje nagy föladatát, s minő mesteri kezekkel fog a jelen század geniusának óriási vívmányai javításához!

Ugyan az ég szent szerelmére! honnan ered a pápának jogosultsága, a tudomány felett tés z e t e t tartani?

Ki jogosítja föl az egyházat arra, hogy olyanok fölött lépjen föl kárhóztatólag, melyeket az egyház szolgálának ezrei nemcsak nem ismernek, de azoknak gyakran hírét sem hallották! ?

Igaz, volt oly idő, midőn az egyház nem csupán az üdvözülés fogalma volt, hanem joggal szólhatott belé a világi ügyekbe is. — Igaz, hogy a közép korban sz. Péter bárkájára szorult az a csekély tudomány és műveltség, mi az ó

világ nagy hajótörése után megmenthető volt. Mint Nőé, midőn övéivel bárkájába menekült az özönvíz előtt, ép így menekült az akkori tudományosság az egyház bárkájába a barbarizmus árjai elől. Akkor a zárdák a tudományosság menhelyei voltak; akkor a szerzetesek homlokáról még gyakran világlott a fény, az értelmiség fénye, mely nagy darab földet meg-megvilágosított.

De mi az, mit az egyház a jelen korban felmutat, mi arra jogosítja fel, hogy a tudományosságának legyen bírása?

A tudomány vajon melyik nemében terjed most a világoosság Róma felől? Talán a vegytan, fizika, állat- és természettan, vagy jogtudomány az, melyre fennen hivatkozhatik?

Vajh kimutatható-e, hogy a zárdák ezrei, a tudományok valamely ágában csak valamit is lendítenek? Vajon mérkőzhetnek-e csak a laikusokkal is, eltekintve attól, hogy a bírálat magasztaláig felkapaszkodhassanak! ?

A vegytan terén mindenesetre vannak annyira, hogy a „Chartreusé” (ital neme) készítéséhez jól értenek, különösen a kapaczinus paterek. A földtanban bőlelégessznek annyival, amennyit e részben Marenzitol örökölték. A mértanban? . . . Abból ugyan Rómában édes keveset tudnak, mert meglegedtek eddig a számvetés négy módjával. A péterfillérek érdekében pedig az ősszeadás és szorozás bőven elegendő volt. Az irodalom felől is szóljunk valamit? . . . Hiszen még mindig száműzve van Shakespeare örökbecsű munkáinak összege, sőt még a „Hugonották-at is megcsontítva lehet előadni. A zárdáknak azonban még van mit feltüntetni az orvosi tén és psychiatriában! Ide sorozható péld. az Ubrik Borbála-féle affaire! Nem hiszszük, hogy a pápa ide célzott volna szavaival, midőn a „kolostorok nyugalma”-t a zsinat által helyreállíttatni kívánta.

De legyen bármikép. A nap kevésbé süt homályosan azért, hogy egyes remete, lakának ablakait a sugarak elől elzárja.

Az igazság mindenha igazság marad, habár egy egész zsinat akarja is azt megtagadni.

Az igazság szelleme örök! az igazság nem hal meg soha! . . .

A világoosság győzedelmeskedik a sötétség felett! . . .

Ujdonságok.

— **Reményi Ede** szombati hangversenyének műsorozata. I. szakasz: 1) Nyitány előadva a színházi zenekar által. 2) Othello ábránd, hegedűre szerző Ernst, előadja Reményi Ede. 3) Magánadalok, énekli Blaháné assz. 4) Nagy hallgató magyar, szerző és előadja Reményi Ede. II. szakasz. 1) Nyitány. 2) Uj hegedű-kettős, szerző Spohr L., előadják Reményi E. és tanítványa Plotényi Nándor. 3) Költemény, szavalja Bercsényiné. 4) a) Romanza Beethovenól, b) Polonaise Chopintól; mindkettőt előadja Reményi Ede. 5) Capriccio, szerző Paganini, előadja Reményi Ede. Ezt megelőzi egy új vigjáték.

Az érdekes műsorozatot ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe. A színházban tartandó hangversenyre a színházi belépti díjak változatlanul maradnak.

— **Főiskolánk új tanterve** már kikérült a városi nyomdából, s egy példány szerkesztőségünkhez is beküldetett; az érdekes kis füzetet, mely tanodánk szebb jövőjének magvát rejti, nem sokára fismertetni fogjuk terjedelmesen.

— **A fürdő ügyében** kiküldött bizottmányt, mely alkalmas helyiség keresésével is meg van bízva,

figyelmeztetjük a D o h á n y o s s y-féle, hatvan utca elején levő házra, mely most épen eladó. E hely a főpíacz közelében esik s a város központján van. Beltelke, ha kivált még a Tamássyházat is hozzá lehetne csatolni, furdók építésére elegendő volna. Ajánlja azt e czélra különösen azon körülmény is, hogy a telek végére nyúló fűvészkert — mely az illető tulajdonos belegyezésével megnyitható lenne e telken készíttendő átjáróval — a fürdő vendégeknek alkalmas, sétahelyül is szolgálhatna. Végre, a nevezett ház épületeiben, mint elavultakban, a szükséges építést megelőzni kellő lerombolás folytán, annyi veszteség nem mutatkoznék, mint új épületrombolásoknál; a mellett a vételi föltételek sem lennének nagyon terhelők.

— **A debreczeni szinügy-egylet** f. év 23-án csütörtökön délelőtti 10 órakor a városház nagy tanácstermében rendkívüli közgyűlést tartand, mire is az egyleti tagok ezennel meghívatnak. Tárnyalesz pedig a gyűlésnek: a színháznak bál tarthatása végett átadatása feletti intézkedés. Debr., decz. 16. 1869.

Tüdös József, egyleti jegyző.

— **Lobogó tüzrakások** veszik így télen körül városunkat; az idegen, a mint a város körüli tüzbokrokat távolabbról megszemléli, tábori tüzeknek vélné azokat; pedig a lobogó perzselők vidám szikrái közt kövér sertések hömpölyögnek a szalma parázsok alatt. Mindenesetre a vagyonsodás, s az üzleti élet jelványai e tüzszlopok.

De mennyivel szebb azon fény, melyben városunk képét a jövőben képzeljük: midőn sertés-hizalók és perzselők helyett viruló kertek fogják szegélyezni városunk körületét, melynek üde levegőt terjesztenek a nagy alföldi város pezsgő élete rétegeiben; s kívül a kerteken, távolabb a várostól helyezkednek el az üzleti telepek, füstölő gyárak sat. Az izlés nemesezdé, a kjsajtítási törvény és idő majd ezeket is meghozandja!

— **A városi néptanítók** részére tett Szikszay-féle 50 ftnyi alapítvány, mely a legtöbb eredményt felmutató oktatóknak rendeltetett kiadatni, még most sem adatott ki az egyházi pénztárból, holott a jutalmazásnak már a nyári vizsgák alkalmával kellett volna történni. Qui cito dat, bis dat.

— **A népszámlálási bizottmány** elnökéhez intézett ministeri leirat értelmében a honvédsereg összeírását a fő- és altisztek fogják teljesíteni, tartozván a bizottság elnökétől minden e tárgyra vonatkozó utasítást szivesen elfogadni.

— **Papi Balogh Péter** városunk lakosa a boroszlói gazdasági terménykiállításra oly gazdag gyűjteményt küldött, hogy a Boroszlóban külön kinyomatott s 47 tömött lapot tartalmazó név- és sorjegyzék, — mely elsőhelyen Magyarország, azután pedig Európa és Ázsia s Amerika terményeit is foglalja magában, — hazánkknak, s legközelebről városunknak csak becsületére válhatik. Az érdekes füzet irodánkban bármikor megtekinthető.

— **A „Tiszavidék,”** Nyiregyházan megjelent heti lapot, új évtől fogva Gyöngyösi Sámuel jeles képzettségű lelkész fogja szerkeszteni. Leginkább Szabolcsmege érdekeit fogja a lap képviselni. — A szerkesztő ismert tulajdonai folytán bizton hiszszük, hogy a „Tiszavidék” meglevenedik. Ajánljuk e heti közlönyt a t. cz. közönség figyelmébe. Előfizethetni helyben ifj. Csáthy Károly könyvkereskedésében, és a postahivataloknál, egészévre 6 ft, félévre 3 ft, évnegyedre 1 ft 50 krért.

— **Köztudomásul.** A daleylet több volt tagja felkért, hogy tüzzek ki részökre a zenedő-helyiségben egy bizonyos időt, mikor ott magokat ivemre tagokul beirhatják, mely kérelmeknek a legszivesebben téve eleget, felkérem egész bizodalmmal a fentebb említett igen tisztelt egyéneket, s velök egyetemben mindazokat, kik a daleyletnek tagjai óhajtanak lenni, sziveskedjenek e folyó hó 19-kén azaz Vasárnap a zenede helyiségben délelőtti 9 órától 12 óráig, s délután 3-tól 5 óráig megjelenni, valamint újévig minden vasárnap ezen időben, hétköznap pedig minden csütörtökön este fél 7 órától 8 óráig, hol is a jelentkező tisztelt egyéneknek szolgáltatásra leendek.

Kelt Debreczen 16. decz. 1869. Komjáthy László mint a választmány által megbizott gyűjtőivartó.

— **A közbüvő hidak** és egyéb berendezés

Kleinfeller Károly.

ur hazánál.

nek ügyében tett hamburgi utazásról szóló pesti bizottsági jelentés s az ahhoz tartozó rajzlapok a pestvárosi hatóságától már átküldtek kapitányhivatalunkhoz; a tárgy részletesen és kellő terjedelemmel van kidolgozva, miért is annak megtekintését ajánljuk a szakértők figyelmébe.

Vasárnap a városbáz nagy termében tartatik a nagy ünnepek előtt szokásos istentisztelet, urvacsora osztással egybekötve, a rabok részére: az egyházi szónok Zagyva Imre leendő.

Katonai dolgok.

Miután a jövő 1870-ik évre az ujonczjutalék törvényhozásilag meg van szavazva, az ujonczállítási időszak 1870-ik évi január 15-én kezdetét veendő.

Ennélfogva, — a vétőtörvény 20. §-a ötödik pontjára hivatkozva, — figyelmeztetnek mindazon védőktelezettek, kik egy évi önkéntes szolgálattal kedvezményes részesülmi kívánnak, hogy ez iránti folyamodványukat a sorozási időszak megkezdése, vagyis még január 15 ke előtt nyújtsák be, mivel e törvényes határidő elteltével, vagyis az ujonczállítási időszak megkezdése után, az önkéntes belépés a hadseregbe nincs megengedve.

A főlvetel iránti folyamodvány pedig nem — mint sokak részéről hibásan történt — a honvédelmi ministeriumhoz, hanem azon csapatost parancsnoksághoz intézendő közvetlenül, melyhez a folyamodó főlvetetni kíván. Ilyenek: a gyalogezredek, lovaszerekek, mérnök-egrezredek, tüzérezredek, továbbá vartüzérségi zászlóaljok és vadász-zászlóaljok parancsnokságai. — esetleg társasági (depot) vagy tartalék-parancsnokságok.

A kik az orvosi karhoz kívánnak főlvetetni, az illető hadfőparancsnoksághoz (General-Commando), — a közös hadügyiséghez, s végül a kik a hadtengerészethez akarnak főlvetetni, azoknak a polai kikötő tengerügyi parancsnoksághoz (Hafen-Admiralat in Pola) szintén közvetlenül kell folyamodniok.

Ezen katonai hatóságok hatáskörébe tartoznak az egy évi önkéntesek főlvetéle — akár saját költségükön, akár a közös hadjavadalom költségére kívánják az illetők a főlvetelt.

A honvéd-kerületekben a kívánt „tiszt iskolák” felállítására terveztetvén, a honvédelmi ministerium főlszállította az összes honvéd-kerületi parancsnokságokat, hogy adjanak véleményét arról, a czélbe vett tiszt iskolák egybehívása, a kerület mely városában mutatkoznék legcélszerűbbnek? Továbbá egyidejűleg arra is főlhívtattak az illető kerületi parancsnokságok, hogy terjeszszék elő:

azon gyalog tisztnek neveit, kiket a parancsnokság tanárokul ajánl;

a századostól lefelé azon gyalog-tisztek névsorát, kik kellő katonai szakképzettség hiányában az osztályoknál oktatói minőségben még nem alkalmazhatók, s kikre nézve szükséges, hogy a honvéd-tiszttől megkivánt szakképzettséget mielőbb megszerezzék;

végül a honvéd-legénység közül is azok neveit, kik a tiszt helyettesnek megfelelő szakképzettséggel bírván, jó honvéd-tisztekké képezhetőeknek mutatkoznak —

TÁRCZA.

A rágalom.

(Beszély.)

Shwartz Mária Zsófia után.

(Folytatás.)

„Hát mit mondatsz most védelmedre? Hazudjál, gondold ki valami mesét, hogy azzal megcsald szegény anyádat. Add át azon leveleket, melyeket az ezredes hozzád írt, különben azt hiszem, hogy mind az, a mit mondtál csupa hazugság, s találmány, mivel könyelműségedet akard palástolni. Ide azokkal a levelekkel!”

„Azokat elégettem, így csupán eskümmel bizonyíthatom, hogy ártatlan vagyok. Anyám, kedves jó anyám, hallgass meg!”

„Nem, nem akarlak, nem foglak meghallgatni. — Te, ki nem vagy megelégedve azzal, hogy a gondok által tulterhelt anyád fejére gyalázatot halmoztál, még hazudol is, hogy annál inkább megcsald. Menj, távozzál tőlem!”

Lavina lehajtott fővel és arcán a kétségbeeséssel állott ott. Anyjához rohant és kiáltá:

„Anyám, anyám! én ártatlan vagyok, ne hagyd el szerencsétlen gyermekedet, hallgass meg engem!”

„Hallgass, és ne beszélj ártatlanságról; tudod azt magad jól, hogy Arthur mindent hallott, és látott. Menj, távozzál, későbbben még fogunk beszélni egymással.”

Anyja boszusan taszta el magától, s Lavina ki magát félreismerve és elhagyva látta, lassan felkelt, s fejét ártatlansága tudatában magasra emelte, s kiment a szobából.

„Mama, bizonyára igen szigorú voltál Lavina iránt” jegyzé meg Elin anyja kezét megragadva.

„Csendesen Elin; olvasd nagy néncd ezen levelét, s engedj meg, hogy én is meglássam, mit ír a tanácsos.”

A tanácsos levele a következő kép hangzott:

„Kedves sógorasszony! Igen sajnálom azon kevés bizalmat, hogy inkább Rubens ezredesnek engedted meg

Színházi szemle.

** Szerdán, decz 15-én adatott: „Kicsapott diákok” vigjáték 4 felvonásban; írta Benedix, fordította Vezéri. E vigjáték először került ezuttal színre, s mint újdonság a házat meglehetősen megtölté, miből aztán következtethető, hogy mily üdvös volna a pénztárra nézve, ha a játékosrendbe minél nagyobb élénkség varázsoltnék. A dráma és vigjáték ellen nincs ugyan semmi kifogásunk, mert előadó színészeinknek mostanában kijutott, az új darabok száma jól megszorodván; azonban az opera és operette személynének foglalkozása egyáltalában nincs arányban az érintett drámai erők működésével. És ennek két káros irányzata van, a közönségre és magára a színészre vonatkozólag. Amaz megújja az egyformaságot, ez utóbbi pedig a réá háramló nagy teher folytán kimerül. Hogy tehát e két eshetőségnek eleje vétezzék, az operának és operettnek is kell valamit lendítenie. Ezzel nem azt mondjuk, hogy derűre-borura akarniféle megunt dalmüvet csépeljenek inkább, csakhogy váltsák fel az énekesek a drámai személynét, hanem azt, mikép ők is „tanuljanak” — természetes az igazgatóság megszabott utasításából. És most e kitérésért bocsánatot kérve, áttérünk a jelzett új vigjáték körvonalozására. A darab meséje röviden ez. Reinhold (Temesvári), ki elélt 3 évvel az egyetem-ből kicapatott, utazásai után megtér rokonai körébe, kik a legnagyobb hidegséggel fogadják, s minden áron ijékeznék tudni rajta. A megbántott ifju ezután régi iskolatársait Born Wieprechtet (Együd) és Wolframot (Beresényi) keresi fel, kik a legnagyobb szíveséggel fogadják egykori pályatársukat, kivel az egyetemből együtt csapatott ki. E közben Stein (Zöldi) az auenheimi urnó gyánja lép be s Reinholdot a megürült uradalmi jószágigazgatósággal kínálja meg, előre bocsátván, hogy ezt ő megbízás folytán eselkési. Az épen állomást kerestő ifju elfogadja az ajánlatot s hivatalát a következő napon már el is foglalja. E véletlen szerencsének magyarázata pedig az, hogy Hartenberg Konradin, a jószág urnöje, egy kaland alkalmával szerelmes lett az ifjuba, s hogy kiismerhesse, azért voná most körébe; így elmékedvén, ha szíve és jelene nemességéről meggyőződik, ő fogja férjül választani. Az új jószágigazgató ritka erélyvel és buzgalommal fog nehéz foglalkozásához, mely Conradinban csak növeli az előszeretetet. Azonban e szerelmes hölgy, hogy még jobban kifürkészhesse ifját, — álarcot vesz fel s úgy mutatja be Reinholdnak magát, mint a vár felügyelő nőjét. Ez alatt a kicsapott diák kőszívű rokonai is megérkeznek, kik a jószágigazgatóval új üzleti összeköttetést szándékoznak kötni; s nagy lön csudálkozásuk, midőn az igazgatóban saját unokaöccsükre ismertek. Ekkor aztán egészen megváltoztak, barátságosak lettek az ifju iránt, kit még tegnap csaknem ebrudon vetettek ki házi tüzhelyükből. A nagybátyák, névszerint Hirschbach (Dózsa) és Kronau (Foltényi) leányokra gondoltak és titokban vőjüknek szemeltek ki „kedves rokonukat.” De a két számított atya leányai szívet már más bírta, t. i. Born és Wolfram, kiknek megigénte volt Reinhold, hogy unokahugaival minden áron boldogítandja őket. Majd a vigjáték hőse nyilatkozik Konradin előtt szerelméről, kit még mindig a vár felügyelőjének tart, ki aztán nem állhat ellen tovább szenvedélyének s kedvese előtt mindent felfedez. A boldog ifjut épen legédesebb pillanatában lepik meg rokonai: a nagybátyák, nagynékek és unokahugok, ugy szinte

egykori pályatársai a kicsapott diákok, kiket ő maga hívott meg a kastélyban minden évben rendeztetni szokott Sz. János ünnepélyére. Az egybegyűltek előtt bemutatja Hartenberg Konradint Auenheim urnójét, mint jegyesét. Képzeltetni a családott szülők kiábrándulását, kik leányukat Reinholdnashánták „eleve.” Hogy azonban az öröm általános legyen az unokaöcs és Konradin megkérték a nagybátyjok leányai kezét Born és Volf számára, kik már rég imádják ugyis szerelmük tárgyait. A szülők természetesen beleegyeznek. Eddig tart a mese, melynek mi csak az alap vonalát vázoltuk s a mellékes epizódokat nem érintettük. A darab bonyolata kissé komplikált, s fő hibája, hogy az események kulcsa a multban rejlik, és nem a jelen ad magyarázatot a tárgy összefüggésére nézve. A cselekmény nehezen indul meg s kissé vontatva folye. Ezenkívül a sentimentalitásból is jó rész jutott ide; mely egyébiránt Benedix minden művében feltalálható. Alakjai az életből vannak merítve, csakhogy szerző igen éles színezést használt körülöttük, mely leginkább feltűnő Kronannál, ki a boszantásig ismétli minden lépten nyomon „hűségét és becsületességét.” Egészben véve mégis hatást idéző elő s a házat néhányszor bizonyára megfogja tölteni. Temesvári játkával teljesen meg voltunk elégedve, kivált az első felvonásban, hol a könnyelmű, gondtalan kedélyes ifjut eredeti épségben állítá elébünk. Foltényi mulattatólag alakított. Szakál Róza ma nem volt otthonos szerepében. Beresényinek kár volt arczát annyira bemázolni. Foltényiné és Hetényi Laura veszekedési jelenetükben kitűntették magukat.

Fővárosi értesítő.

— A színházi enquete 5-ik ülésében a tagok közt különféle okmányok, emlékiratok osztattak szét; az első albizottmány gr. Szapáry Antalt elnöké, Királyi Pált előadónak, a 2-ik albizottmány b. Podmaniczky F. eln., Szigligeti előadónak választotta; az utóbbi albizottmány elhatározta, hogy az egyes kérdések megoldása végett kisebb albizottmányokra oszlik; így például Dux Adolf, Szigeti és Zichy Antal, a szerzők jobb díjazása, a színészek szerződötési szabályzata, s minő színművek adatása feletti kérdéseket illető javaslattele küldettek ki; b. Fiáth Ferencz, Kőszeghi, Szerdahelyi, Szigligeti a színházi törvényt vizsgálják át; Erkel, gr. Festetics Leó, Gyulay Pál, Tóth József és Vadnay végre, a színi képezde ügyét veszik tárgyalás alá.

* M. t. u. d. t. a. r. s. a. s. á. g. A philos és történet-tudományi osztály legközelebbi ülésében Baintner János székfoglaló beszéde után Toldy Ferencz a hazakerült corvinákról értekezett. Szerinte a négy példány közül egy sem bir tudományos becssek, hanem bibliographiai szempontból igen értékesek. Indítványozá, hogy Rómer Floris kikerve a muzeumtól mutassa be azokat. Ipolyi Arnold szerint Konstantinápolyban még 9 ilyen kötetvan, csakhogy azok nem ily diszes kötetiek. A jövő ülésen 20-án a nyelv és széptudományi osztályból Hoffer Endre fog értekezni.

* V o g t K á r o l y az ev. iskola termében tartá első felolvasását, igen diszes és figyelmes hallgatóság előtt. Tárgyának körvonalozásául az eddigi felfedezések s a földtaniismeretek mai állásáról értekezett s illusztrációkat mutatott be; a részletes és kimerítő ismertetes legközelebbi felolvasásainak fogja tárgyát képezni.

és szemeim elől, mert nem nézhetek rá a nélkül, hogy a legnagyobb fájdalmat ne érezzem.

Isten megfog jószágodért jutalmazni.

Szerencsétlen néncd

Pahl Effa.*

Miután Pahl asszony a két levelet elküldötte, Lavinának megizente Lizától, hogy a szobából nem szabad mozdulnia.

Néma levertséggel ült Lavina az asztal mellett, s fejét tenyerébe támasztá, nem tudott könyezni, hogy az által összeszorult kebelén könnyítsen, s száraz, égő szemekkel bámult maga elébe. Szívében az Isten igazsága és jóssága iránti kétség küzdött az érennyel. Anyyira boldogtalan volt, anyyira kétségbe volt esve, hogy azt hitte, mikép az övének már nagyobb emberi fájdalom nem is létezhetik. Kérdezte ömagától, hogy mit tegyen most azon világban, mely őt félre ismerte, megvetette és elhagyta. A halált hitte egyedüli vigasztalásának, barátjának. A betett ajtón áthallatszott anyjának hangja, a mint azt mondá:

„Hagyj magamra Elin, egyedül kell lennem, de előbb ígérd meg nekem mindenne, a mi szent, hogy ezt itt benn nem látogatod meg. Hallod Elin? anyád kívánja ezt!”

„De kedves anyám, hátha Lavina mégis ártatlan.”

„Ne mondd ki e szót Elin, igen sok bizonyíték szól ellene. Ígérd meg nekem azt, a mire kérlek, vagy nem akard meghagyni nekem azon vigaszt, hogy kézzel szesz ezen áldozatra?”

„Megigérem anyám!” felelé Elin zokogva.

Mintha átszurták volna Lavina szívet, úgy érezte magát, midőn hallotta, hogy őt mindnyájan elhagyta és eltaszították. Lavina hallotta, hogy Elin eltávozott s anyja magára zárta az ajtót. Aztán világosan hallotta anyja zokogását. Lavina felkelt, s a csukott ajtóhoz ment, letérdepelve égő homlokát az ajtóhoz nyonta, s fájdalma tulsulya alatt lerokadva, szívszagot hallgón kiáltá:

„Anyám, anyám! bocsásd be leányodat.” De sem egy mozdulatot, sem egy feleletet nem hallott. Minden csendes maradt.

(Folyt. köv.)

Vogt Károly második felolvasása tegnapelőtt már nagyobb közönség előtt ment véghez. A közönség nagy figyelemmel kísérte a felolvasó előadását, annyival inkább, mert a tárgy egy részben humoristikus volt. A csodaszörnyekről és a szemcsontokról való értekezés, bár egész tudományossággal volt előadva, gyakorta megnyitott derűltégre hangolá a közönséget, mely a legősibb tetszésnyilatkozatok nyilvánításai közt oszlott el.

A „Magyar-Ujság” új évtől fogva Kubinyi Lajos szerkesztése mellett jelen meg. Főszerkesztője Simonyi Ernő lesz, felügyelő bizottsága pedig Henszler Imre, Kállai Ödön és Schwartz Gyula tagokból álland, kik tényleg is ellenőrizni fogják a lap szellemi vezetését.

Az Áldor Imre által szerkesztett Tarka világ új évvel megszűnik s beolvad az „Új regelő” című vegyes tartalmu folyóiratba, mely K. Beniczki Irma szerkesztése és Heckenast kiadása mellett fog megjelenni.

A Pesti Napló ismét adandó ki esti lapot. Hát a tulajdonképeni Esti Lapnak nem engednek Pálffy Albert részére kiváltságot ott a tulsó oldalon? Könyű nekik! A titkos rendelkezési alpból telik, a lapkiállítási költség!

A kétszerencseutczai 2-ik sz. ház pinczéjében egy rongyokba burkolt 44-45 éves férfi hulláját találták. Valószínűleg a hideg elől menekült oda s elérte a halál.

A kerepesuti kényszerdolgozóházban két veszélyes fogly megátadta a felügyelőt és életveszélyesen összemarcangolták.

Uj távirtdai „Korrespondenz bureau” szándékozik a „M. U.” szerint felállítani Pesten Kápolnai István, s már szét is küldötte idevonatkozó felhívását, mely szerint a lapok 20 százalékkal olcsóbban fogják tőle kapni a szükséges távirati közleményeket.

Belföld.

Békésről decz. 14-ről írják nekünk: a veszélyes fenyegetés árvis miatt alig maradtunk meg; az emberlelküket meghaladó mérettel bíró vizár megrongálá a nem eléggé gondozott védőgátakat. De sokkal öröndetesebb az, hogy van kilátásunk vasúthoz, mint beszélük, valaha miskolci consortium által építendő, a fumei vasúttal Csabánál csatlakozó, a felső magyarországi vasszállítás érdekében nagy fontosságú vonal, városunk alatt húzódnék el. Az előleges költségekben való arányos osztozást, a legközelebbi városi képvis. gyűlés jövőre néző, érett megfontolással s áldozatkész buzgalommal egyhangulag szavazta meg. Adja az ég, mi hamarábbi, óhajta várt valószínűsítés ezen városunk lakossága által oly ritka meleg érdeklődéssel fölkarolt bár még csak kezdeményezett válnak.

A kápolnai honvédelem léleplezési ünnepélyére elrándulni kívánó vendégeket a pest-miskolci államvaspálya igazgatósága f. hó 19-én Pestről külön vonattal feljárt s szállítja el, úgy hogy féltékeny megérkezésén, még azon nap délután vissza is jöhetnek; mi végett jelentkezni lehet az ünnepély elnöke Mednyánszky Sándornál, Pest, molnárutca 31. szám.

Nyiregyházán a napokban egy közönbű fényes nappal utcán pisztolyt fogott bizonyos káplarra, mely kihágást elfogatván, nála egy levelet találtak, a kerületi honvédparancsnoksághoz intézendőt, melyben némely honvédtisztek szigorú ellen panaszok. Ugy vélik, hogy elevel nem egyedül az elfogott honvéd műve. Jó volna a panaszokat benyújtottak tekinteni. Különben az odaváló lap is kikéla gyakorlatoknál szokásba vett gorombaságok s főleg iszonyu káromkodások ellen.

A váczifegyház „becsületes” lakói jövő évi január 4-dikén megkevesednek, Csávolszky (skorpió) Lajos akkor szabadul ki fogságából.

Bars megye az első, mely megyéink sorából felszólalt az Eszterházy-képtár megmentése végett; a 8-ikán tartott közgyűlésében Pólya főjegyző indítványozta, hogy e tárgyban a képviselőházhoz és a belügyérhez kérvényt intézzenek, s a többi törvényhatóságot is hasonló lépésre hívják fel. Az indítványt a gyűlés egyhangulag elfogadta most már utnak is indította a kérvényeket. Reméljük, nem lesz megye, mely ne támogatja Bars hazafias szándékát.

Pozsonyi kofa-reform. A városi közgyűlés a kofák létszámát kisebbíti, csak odaválok és keresetképtelenek vétetnek fel a kofacéhbe; nyáron 9. télen 10 óra előtt a piacra ki nem ilhettek, a vásárlásra zászló kidugásával adatik jel, stb. Nem is hallanak akkor Pozsonyban kofa perelést.

Nagy Pálon (Baranya) egy buzakazal meggyulván, a néptömeg egy szabót az égő kalászközé lökött, a szerencsétlen előbb kimászott, de a károsult gazda szolgálja egy fával eltörte a kezét, az áldozat ekkor térdre rogyott, képtelen volt a menésre; ekkor a felbőszült pörök ismét a lángok közé vetették, s ott lelte halálát. Két ember rudakkal forgatá aholttestet, mely annyira összeégett, hogy ketté törött a mozgásban. A gyilkosok közül hatan börtönre hurcoltattak, a többiek pedig részint tetteleges részvétért, részint mulasztásért vád alá helyezettek.

A dalmát csatáról.

Az a hír, hogy a montenegróiak mozognak, s élénk részt akarnak venni a dalmát fölkelésben. A

montenegrói fejedelem ugyan a semlegességi külső formákat látszólag megtartja; azonban az oda menekülő fölkelők ellátása s tárt karokkal fogadása s más sok hasonló jelek azt jelzik, hogy: köve higgy a komának. Ugy hallik a határszéleken, hogy a montenegróiak Grabovónál összpontosított erővel akarnak fellépni, sőt ezen terv már foganatosítva is volna. Biztos hír még nincs efelől; de mégis oda mutat minden jel, hogy a montenegróiak az új évre igen harcziashelyzetet fognak elfoglalni. — Gr. Auersperg tábornok Kastelnuovo partjaira csapatokat küldött, melyek a lakosság által barátságosan fogadtattak. Jelek mutatják, hogy egy kriváciani-csoport Kastelnuovo partjain felül a hegyekről leszállong.

Janovics Filep maini pápa — ki rögtönbíróóság elé volt állítva, s kinek a közvélekedés szerint nem sok kilátása lehetett, menekülni az akasztófától, — rendes törvényszék elé állították, s Zarába vitették. — Feltűnést okozott a tárgyalásnál a kerületi főnök véleményének felolvasása, ki azon okokat sorolta elő, melyek véleménye szerint a pápa mellett szólottak, s azzal végezte jelentését, hogy az ő rá azon benyomást tette, mikép ártatlannak kell neki lenni.

Az előbbi eseményekre vonatkozólag érdekes tudni, hogy midőn Braichnál a mi csapatunk a felkelőket annyira beszorították, hogy vagy megkelle adni magukat, vagy Montegróba kellett bevonulni, a hír Cetinénbe is eljutván, a montenegrói szenátorok elhatározták, hogy néhány száz montenegrót kell segítségül küldeni, kik a megszorult fölkelőkkel együtt működjenek csapatunk ellen. Midőn ezen határozatot a montenegrói fejedelem megtudta, nagy izgatottság fogta el, és mégis csak minden tekintélye felhasználásával tudta a határozat foganatosítását meggátolni. Kérdés azonban, sikerül-e mindíg az ily lépésnek megakadályozása; vagy nem szembekötődési-e az egész látszólagos ellenkezés a fejedelem és szenátorai közt? Kérdés, hogy a dalmát fölkelés tovább tartása esetében, a mind jobban feligazott, és rablóhadjáratokat különben is kedvelő montenegróiakat, legalább magán vállalkozásaikban, fel lehet-e tartóztatni? A hercegovinai és bolgáriai lázadó elemek is nagy súlyt vetnek a harczi szerencse mérlegébe. S ha még az orosz és romániai szitogatások is hozzájárulnak; félt, hogy a kis dalmát lázadás vérbe borítja keletet, és ennek folytán Európát. — Az osztrák kormánynak tehát az volna legelső feladata: hogy igyekezzék a béke olaját tartva kezében, kigyengíteni a bajt s csak azon esetben, hasznájon fegyvert, ha a békítő eljárásához semmi remény nem marad.

Bécsi hírek.

Az államügyészség a deczember 13-ki munkástüntetés indítói ellen pert kezdett. — Kár e kérdést bolygatni, mert még kellemetlenebb lesz, ha bizgatják.

A Wiener Zeitung hozza Wágnernek Dalmátiai helytartói állomásától fölmentetését, és Zarába helytartóul Fluck kinevezését.

A ministervátozási hírek alaposak voltak ugyan; miután azonban a birodalmi tanács bal és közép partja egyesült azon nézetben, hogy a kormányt támogatják, és az alkotmányt fentartják, — úgy látszik, a polgár kormány még darab ideig fenntartja magát. — Az új Pressét — mely megmarad azon állítása mellett, hogy az összes ministerium kevés idő múlva elbocsátatik — a Wiener Abend Post czáfolja, s a ministerkrisis felőli híreket alaptalanoknak nyilvánítja.

Külföld.

Páris. A jelenlegi ministerium megvagy nem maradása képezi még folyvást a beszéd tárgyát Párisban. Ma erősítik, hogy Forcade de la Roquette ministersége erősebben áll, mint ezelőtt; holnap már állást tarthatnának mondják, és azt állítják róla, hogy a szabadelvűségnek csak azért hízelt, hogy a kormány újra szervezésében helyét megtartsa, vagy pedig, hogy az államtanácsban az elnöki méltóságot magának megszerezze. E cél elérésére Olivier pártjával a lehető jó viszonyba igyekezett lépni. F. hó 14-ére több jobboldali és balközép követet fényes lakomába hitt meg magához. Mondják, hogy jelenlegi állását maga sem hiszi tarthatónak; ide látszik mutatni Olivierhez intézett azon nyilatkozata, hogy ő hivatalát csak néhány napig fogja még folytatni.

Olivier a császárnénál tett tisztelegése alkalmával ezelőtt a reformokról hosszasan értekezett. A császárné nem nyilatkozott azok ellen, csak aggodalmát fejezte ki, hogy a XVI-ik Lajos alatt veszélyek fognának bekövetkezni azoknak foganatba vétele miatt; mire Olivier nem késett őt hatalmas ékesszólásával megnyugtani. A császárnénak azon ügyes megjegyzésére — jó lenne talán már most felvenni a trónörököszt a kormányba, Olivier azt válaszolta, hogy először a parlament rendszerint kell életbe léptetni.

A törvényhozó testület legközelebbi ülése igen zajos volt, a mit jó részben az elnöknek Duminalnak a vezetésbeni ügyetlensége idézett elő.

Saját vétségért újabb elítéltetett a Toulouseban megjelenő „Emancipation” szerkesztője Duportal két havi fogságra, és 2000 frank fizetésre, a nyomdatulajdonos 14 havi fogságra és 1000 frank bírságra. Az elítéltetésre okul szolgált a császár megsértése.

Legújabb távsürgönyök szerint Oliviernek a ministeriumba bejutása valószínűnek látszik. A hivatalos lap már nemsokára közölni is fogja az új miniszterek ne-

vét. A régiék közül csak Leboeuf a hadügyminister maradna meg.

Florcenz. Egy idő óta itt sokat beszélnek az osztrák császárnak Olaszországba leendő utazása felül; nevezetesen arról, hogy Anconába fogna elibe menni a Rómából visszatérendő császárnénak, a midőn egyuttal Viktor Emmanuelle is találkozónék. E hírrel kapcsolatban áll azon hír is, hogy a császár Rómába is elmenne a pápa látogatására; és hogy ott egy ideig a nápolyi exkirálynak, II. Ferencnek lenne vendége. Ez utóbbi híreknek azonban alig lehet hitelt adni, miután tudva van, hogy mily súlyt fektet most Austria fontos belügyei rendezése közepette arra, miszerint Olaszországgal folyvást fentartsa a jó egyetértést, a mi pedig nem volna lehető, ha egyuttal a pápával és a nápolyi exkirálynal személyes viszonyba akarna lépni; mivel ez által könnyen felidézhetné Olaszországnak mindkét esetben igazságos gyanakodását.

Róma. A zsinatra megjelent püspökök 4 osztályba oszolva tanácskoznak; az első a hitágazatokra, — a második az egyház fegyelmére — a harmadik a szerzetes rendekre, — a negyedik a keleti szertartásra vonatkozó tárgyak felől. Decz. 9-én a püspökök tiszteletére a szent atya disz-szemlélt tartatott a pápai hadügyminister Kanzler által Róma helyőrsége fellett, állítólag, hogy megmutassa nekik „fegyvertár-saikat,” valóban pedig azért, hogy bebizonyítsa, miszerint a pápa még mindig világi fejedelem is.

A zsinat t e r m e. A közönségtől gondosan elzárt ülésterem sz. Péter sirjától jobb kéz felé fekszik. A belépőnek rögtön szemébe tűnik a pápai trón, melyhez 6—7 lépcső vezet. Jobbra, balra, majdnem egy vonalban a trónnal van 60 ülés a bibornokok számára. A trón mind a két oldalán páholyok vannak építve a falba, fejedelmek számára. A bibornoki székek alatt vannak a székek 10 patriarcha számára, jobbra öt, balra öt. A mennyezet zöld bársony szövettel van bevonva, a bibornoki székek pedig haragos vörös áttört kárpítszövettel. Igen gazdag látvány. A trón két oldalán a bibornoki székek alatt 7—7 sor ülés áll 616 érsek és püspökök számára. Ezek világos zöld brüsseli szövettel borítják, narancssárga virágokkal; felül biborvörös szegélylyel. Minden püspök előtt két, tetszés szerint emelhető íróasztal áll. A bibornokok íróasztalai elmozdíthatók. A terem közepe felé magasan a püspökök felett két sor karzat van: balra a teologusok és diplomatiai testületek, jobbra az énekesek s az el nem jöhetett főpapok helyettesei számára. A pápai trón felett egy óriási kép van, a szentlélek pünköszt leszállását ábrázoló. Ettől jobbra az ephezusi, balra a tridenti zsinatképe. Távolabb a nicaei, ezzel szemben a jeruzsálemi zsinat. Az apostolok sirja és sz. Processus, valamint sz. Martinianus oltára közt levő templom-rész falában két sor fülke van, de csak az alsóban vannak szobrok; a felső sort ennél fogva képekkel maszkirozzák, nevezetesen Chrysostomus, Augustinus, Hieronymus és Ambrosius colossalis képeivel. Ezek felett látható 22 kép, mind oly papáké, a kik zsinatokat hívtak egybe, vagy azokon elnököltek.

A „Monde” — hí clericalis lap, értesít azon intézkedések felől, melyek oly czéliből tétettek volna, és akkor foganatosítottának, ha a pápa a zsinat tartama alatt elhalna. Ebben az esetben a pápa választása a bibornokok számára tartatik fen, a zsinat természetesen felfüggesztetnék; és ennek utolagos megnyitása az új pápa által eszközöltetnék. És mindennek — az ellenkező híveknek az egyházból kirekesztés büntetése alatt — így kellene történni!

Különfélék.

Titkos ügynökök Párisban. Párisban a mult napok egyikén a Moliere utcában nép — illetőleg választók gyűlése tartatott. Az elnök észrevette, hogy két egyén jegyezget, s felszólította őket, hogy a mennyiben ahhoz jogok van, mért nem foglalnak helyet a tudósítók számára rendelt padokon. Eközben egy polgár felismerte őket, s elkiáltá: „Ezek rendőrgyűnözők. Ismerem őket, s elkiáltá: „Ezek alkalmával engem épen ezek fogtak el.” Ekkor rendkívüli zavar és tolongás keletkezett. Az elnök a két egyént felszólította, hogy menjenek az irodába, és mutassák be választási jegyeiket. Az egyik önként engedelmeskedett, a másik el akart illanni, de elcsipetett, s nem találtatott nála igazolási jegy, csupán egy hatalmas boxer. Miután ez által is be lett bizonyítva, hogy csakugyan a titkos rendőrséghez tartozik, igen rosszul járt volna, ha a jelen volt rendőri biztos közbe nem lép, s mindkettőt biztos fedezet alatt ki nem vezeteti a teremből. Így aztán ép bőrrel menekülhettek meg.

Ez is hírdetés. Egy német lapban a következő eredeti hirdetés olvasható: „Bár nem elvem utazó ügynököket küldözgetni, most azonban mégis kényszerítve vagyok egy nekem való utazó ügynököt felfogadni. Számos helyen vannak kin pénzeim s azon drágán szerzett tapasztaláson okulva, hogy a beperlés által nem hogy nyernék valamit, sőt inkább vesztek, elhatároztam egy jóra való utazó ügynökre tenni szert. Ez egyénnek igen nagy termettel, komor, setét kinézéssel, barnás sárga arczszínnel, durva, ijesztő hanggal, s meglehetősen ökölkel kell birnia, a nélkül, hogy igen heves lenne, mert azt épen még sem akarnám, hogy a közpéri ököljogot gyakorolná. Azoknak, kik kiálthatatlan gorombaságuk felől, s más hasonló, szükséges tulajdonságuktól adósoktól kiállított bizonyítványt mutathatnak elő, előny adatik.

Legújabb.

— Ö Felsége a királyné a hozzá folyamodott szülők kölködők részére 500 frtot, — a vallásügyministerium Ráczeke g. k. egyházának 500 frtot, Lóra g. k. egyház részére pedig 500 frtot adományozott.

— Ö Felsége a király tegnap a minisztereket fogadta egyenként, legtovább volt ö Felségénél a miniszterelnök 10 órától d. u. fél 1-g. Délután udvari ebéd, melyre miniszterek és katonai kitüntőségek voltak hivatalosak.

— B é c s, decz. 15. A bir. tanács alsó-házának mai ülésében a Dalmátiában való kivételes állapotra vonatkozó kormányi előterjesztés a felirati bizottsághoz utasított.

— C a i r o, decz. 15. Lesseps válasza a „Times“ cikkére, ezeket mondja: A suez csatorna társulatnak nincs szüksége nemzetközi közreműködésre a végből, hogy a csatorna bevégeztessék; — a társulat a hajózás fennakadása nélkül maga fogja fenntartani és kiegészíteni a csatornát.

— R ó m a, decz. 15. Az 1044 jogosult közül 762 zsinati atya van itten jelen.

— L o n d o n, decz. 15. A parlament február 8-ra hivatott össze.

— P á r i s, decz. 14. este. A „France“ azt hiszi, hogy a cabinet kérdés csak a választások igazolása után jöved szönyegre. A jelenlegi cabinet el van határozva, bevárni a kamara szavazatát.

A miniszter kinyilatkozta, hogy szándéka, nem bízni a megye-főnökökre azon lapok kijelölését, melyek hatósági hirdetéseket tartalmazhatnak. Eziránt még ezen ülészek alatt törvényjavaslatot terjesztendő elő.

— F l ó r e n c z, decz. 15. A követek kamarájának mai ülésében Lanza bejelenté az új ministerium megalakulását, és kifejté a kormány programját, mely el van határozva, a kormányzat minden ágában megkarikátásokat eszközölni.

— P á r i s, decz. 15. A legkomolyabb hírek vannak forgalomban közelálló miniszterváltozás iránt.

Közgazdászati.

— A G r e s c h a m életbiztosítótársaság közgyűlése helyben hagyta az üzletről igazgatói jelentést, az 1869-ik év első feléről bemutatott számadással együtt,

december 11-én, egyttal ez utóbbira nézve kiadta a fölmérvényt. — Az angol Grescham számadásából kitűnik, hogy az 1868-ik év június 30-tól az 1869-ik év július 1-ig terjedő egy év alatt összesen 858,373 frank biztositott összeg fizetett ki; s a biztositások alapítókéje 30,475,481 frank volt. Tehát e társulat biztositossága felül halad minden más biztositótársulatot.

A fűrészlapok, rugók és más tárgyak edzése. Fűrészek, rugók s más eféle aczélezékek olaj, fagygyu, viasz és más anyagokból álló vegyületekben edzetnek, hol azonban megjegyzendő, hogy az edző vegyületek bizonyos időn át folytatott használat után e tulajdonságát elveszti. A fűrészek különös hosszú kemenczékben hevítettnek s azután fogas vagy fogazandó élükkel vízszintes fekvésben az edző vegyületekbe mártatnak, mely célra hosszú tekők használatnak, még pedig gyárszerű kezelés mellett mindig egy-néhány egymás mellett, melyek aztán sorban használndók, úgy hogy a folytonos használat után egy tekőben nagyon felhevült keveréknek ideje legyen ismét kihűlni.

Mihelyt egy fűrészt kellően kihűlt, a tekőből kiveendő s egy darab bürrel felületesen letörölnendő úgy, hogy még zsiros maradjon; erre lapjával világos koksztűz fölé tartatik, míg a zsiros bevonat meg nem gyl s világos lánggal el nem ég; e mütét „leégés“ kifejezéssel jelöltetik, s célja a törékanyóságot csökkenteni s a szükséges ruganyosságot előidézni.

Ezen, a gyakorlat által czélszerűnek bizonyult edzőanyag a következők módon készül: minden 4 1/2 pint halzsírba 2 font fagygyut és 1/4 font viaszot veszünk s e keveréket összefőzzük. Ezen anyag a vékonyabb tárgyak s minden aczélfajok edzésére alkalmas. Ha a főnnebbi keverékekhez még mintegy 1 font fenyűgyantát adunk, az a vastagabb s általában oly tárgyak edzésére is használható, melyek az előbbi keverékben kellően meg nem edződnek, a gyanta mennyiségét azonban tapasztalatszerűen kell arányítani, mert ha belőle sokat veszünk, a tárgyak kemények s törékenyek lesznek. Az edző anyag többnyire csak több havi folytonos használat után veszi el erejét, tartóssága azonban természetesen a nagyobb s kisebb használattól függ. Ekkor a használhatlanná vált tömeget el kell távolítani, s az edző tekőt teljesen kitisztítani, mielőtt friss anyaggal megtöltetnék.

A főnnebbi edzőkeverék mellett még a közetkező ajánltatik: 90 pint fagygyu (csetfagygyu), 20 font szét-dörzsölt marhafagygyu, 4 1/4 pint csülök-zsirolaj, 1 font szurok és 3 font fenyűgyanta. A két utóbbi anyag össze-olvasztatik s azután a három előbbinek keverékéhez adatik; erre az egész vegyületek vas fazékban addig hevítetik, míg minden nyirkossága elpárolgott s a felhevített tömeg egy égő faszikány által meg nem gyujtható; mire a láng egy készen tartott záródó fűvel azonnal ismét eloltatik.

Ha a fűrészeket rendkívül keményekké akarjuk tenni, a reá tapadt edző anyagnak csak egy részét engedjük leégni; ha lágyabbakká akarjuk tenni, többet le kell égetnünk s a rugóknál mindaddig kell égetni, míg a láng magától el nem alszik.

Ha a tárgyak nagyobb avagy változó vastagságúak, mint péld. némely rugónál előfordul, a leégetés mindenütt avagy helyenkint ismétlendő, míg csak meg nem győződünk, hogy a keménység minden ponton egyenlő fokra hágott.

A fegyverzár-rugók néha vastekenőben olajjal hosszabb ideig főzetnek, mi által a keménység minden ponton a leegyenletesebben csökkentetik s különösen a vékonyabb helyek nem szenvednek a leégetés folytatott heve által.

Ugy látszik, hogy a rugók és fűrészek ruganyosságuk egy részét elvesztik, ha edzés után kőszőrűltnek és csiszoltatnak. Több szakértő véleménye szerint a fűrészt ruganyossága különösen kalapálás s részben világos koaksztűzön szalmasárga színig való hevítés által állítható ismét helyre. E szin igen felhígított sósavval távolíthatatik el, mire a fűrészt vízzel lomosandó és megszáritandó.

(E.) Debreczen, decz. 16. Az élet árak változatlank, a tengeri köblönként 4 ft 50 kr. — A szállonaa árak kissé javultak, 1 mázsa sós szalonna 24—29 ft. sótalan 23—27 ft 59 kr. Fontszámra sós 34 kr, sótalan 30 kr. — Időjárásunk változó, az este óta a leg hűsebb, mult éjjel s ma reggel szeles, később csendes, komor és felhős, esésre mutat.

Bécsi tőzsde, decz. 16. Cs. arany 5—86, ezüst 121—65

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos: **Oláh Károly.**

H I R D E T É S E K.

Szárak tüzi fa
ölenkint 10 frt 20 krért váltható
Geréby és Hannignál.
202. 1—5

„Halljuk a szép szót!“
„Rajta fiuk, vigadjunk!“
Megjelent és minden hazai könyvtérsekésben kapható:
„Halljuk a szép szót!“
ezümi magyar felkötésű (toaszi-könyv, mely költött és költetlen mindennemű felkötésűt tartalmazván, díszes kiállításra és tömött tartalomra, úgy hasznos és mulattató voltánál fogva az ifjúság figyelmébe különösen ajánlható. A 150 lapra terjedő és 443 többnyire eredeti felkötésűt tartalmazó szines kemény kötésű könyvnek ára 1 ft.

„RAJTA FIUK, VIGADJUNK!“
A dalkedvelő ifjúságnak különösen ajánlható
közkedvesű dalkönyv harmadik javított és tetemesen bővített kiadás.
E nagy szorgalommal összeállított mű közel 1000 válogatott dalt tartalmaz, és szines borítékú; — esimes kiállításánál fogva is kitűnő, mondhatni: egyetlen a maga nemében. — Az első kiállítás 2000 s a második 5500 példányra igen rövid időn elkel, mi eléggé tanúsítja, hogy mello figyelmet érdemel; ára az 550 lapra terjedő s díszesen kiállított zsebkönyvnek 1 ft 20 kr, dús aranyvonnás- és aranyszegélyvel 1 ft 80 kr.

LENORMAND.
a híres czigányó igazmondó vetőkártyája
52 szemezt kártyával, magyar aláírással s szöveggel; ára 50kr.
Lakatos Sándor magyar „Tánckönyve“
mindkét nembeli ifjúság számára, arzékpéppel és temérdek a szöveg közé nyomott tánczabrákkal; ára 4 ft.

„Hadlérssolgyal!“
150 lapra terjedő katonai tankönyv; ára 80 kr.
LEGUJABB NAGY EGYPTOMI ÁLMOSKÖNYV
170 lap és 600 képpel ellátva; ára 40 kr.

Az első 5 N.-Kanisán, Wajdits József könyvkereskedésében egyszerre véve, valamint utánvétellel együtt rendelve 2 ft 50 kr, mind a 6 egyszerre pedig csak 4 ft 50 kr. —
Postai rendelések a levél érkezése után azonnal teljesíttetnek.
Mindem 10 példány után 1 tiszteletpéldánnyal is szolgálok
Wajdits József.
142. 1—5
könyvkereskedő Nagy-Kanisán.

Varga-utcán a 2182-ik számú cserépek kőház házutáni földével együtt örökáron eladó.
Ertekezhetni a bent lakó tulajdonossal. 180. 15—

Eladó ház.

H i r d e t m é n y.
Egy bécsi élesztőgyár tulajdonossal egységre léptén, van szerencsem naponta
friss élesztőtmet
nagyban és kicsinyben **jutányos árért** a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani.
200. 1—3
Bigonió János, hatvanutczán.

Cseréptermeleséi vállalkozásra való felhívás.
Sz. kir. Debreczen város tulajdonához tartozó kokaslovi cserépgyárban a jövő 1870. évben termelendő egy millió lapos és rovátkos, ötezer görthe cserép, ugyszinte 5000 símitott és száztövenzer cserégle gyártása a városi tek. tanácsnak 1. évi 7840. sz. a. kelt végzése szerint vállalat útján lévén előállítandó: — s e végre a tulajdonos város részéről a meglévő helyiségek és felszerelési eszközök leltár mellett átengedtetven az égetéshez kívántató famennyiség pedig a hely színére szállíttatván; ezen vállalat eszközésére a szakértő egyesek és illető fazekasmesterek oly értesítéssel hivatnak fel, hogy **írásbeli ajánlataikat** mind a munkabér, mind az égetéshez számítandó famennyiség meghatározásával hozzam f. évi **decz. 31-ik** napjáig annyival inkább benyújtani siessenek, mert ezen határidő elteltével semmi ajánlat nem fogadtatik el.
201. 1—3
Kelt Debreczenben, decz. 12. 1869.
Laky Lajos, k. i. tanácsnok.

Árverési hirdetmény.
Sz. kir. Debreczen város törvényszékének telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, miszerint jelperes **Domján Lajos** részére 1500 aft s járulékaik erejéig alperes **Domján István**tól lefoglalt s egészben 2500 afta becsült czegledutczai 2463. sz. **háznak** és 1 hold 500 öf külső földének alperest illető fele része, jövő 1870. évi **jan. 11-ik**, szükség esetére **febr. 11-ik** napján d. u. 2 órakor a város házánál a telekhivatal helyiségben, bírói árverésen el fog adatni.
Az árverelni kívánók általleteendő bánatpénz 125 aft.
A vételár 3 részletben a leütéstől 2, 4 és 6 hónap alatt fizetendő.
A többi feltételek a telekhivatalnál megtekinthetők.
Egyszermind azok, kik a lefoglalt ingatlanságra tulajdoni vagy más igényt érvényesítheteni vélnek, felhivatnak, hogy igénykereseteiket e hirdetménynek hirlapi utolsó közhírré tételétől számított 15 nap alatt alulirt telekkönyvi tanácsnál nyujtsák be.
Kelt Debreczenben, a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1. évi decz. 3-án tartott üléséből. 198. 2—3

Debreczen, 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

király
bárm
szágr
ország
oly m
tése a
tatná.
kivált
és az
ha a k
ség, é
retten
toktól
sára v
annak
dál,
nyai é
menter
A
öszön
azt ak
nak ta
fia se
N
ségez
alacson
D
rálya
által k
teljes,
megköt
ként ál
E
rüni k
érzelme
kodni
közti
ziti lá
kell tör
közben
mozzan
közé a
veken.
Al
kodó eg
bizonyít
No
fél gyön
sérteni;
a szándé
által az
E
tatlanma
nek is la
az udvar
kivánja
Ha
get is az
melyek
évre meg
hintik sz
Az
az orszá